

України про надра, Лісового кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Господарського кодексу, Закону України «Про звернення громадян», Закону України «Про доступ до публічної інформації», Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закону України «Про публічні закупівлі», Закону України «Про мисливське господарство та полювання», Закону України «Про природно-заповідний фонд», Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», Закону України «Про Червону книгу України», Закону України «Про відходи», Закону України «Про охорону атмосферного повітря», Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року», Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 102 «Питання реалізації Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища», розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 № 616-Р «Про схвалення Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища», та інших.

Також, при здійсненні оцінки корупційних ризиків у діяльності Держекоінспекції було проаналізовано інформацію щодо корупційних проявів у діяльності Держекоінспекції та її територіальних і міжрегіональних територіальних органів, висвітлених у ЗМІ, інформацію із відкритих реєстрів, результати здійснених перевірок діяльності Держекоінспекції Національним агентством з питань запобігання корупції та Державною аудиторською службою України.

Окрім того, під час проведення оцінки корупційних ризиків у діяльності Держекоінспекції було проаналізовано обґрунтування Національного агентства з питань запобігання корупції щодо відмови у погодженні (непогодженні) антикорупційної програми Державної екологічної інспекції України на 2021-2022 роки.

Також, оцінку корупційних ризиків здійснено із урахуванням інформації, наведеної у листі Європейської Бізнес Асоціації від 12.10.2021 № 887/2021/02 та Ради бізнес-омбудсмена від 06.10.2021 № 34867.

У листі Ради бізнес-омбудсмена від 06.10.2021 № 34867 вказано, що з 2015 року до Ради бізнес-омбудсмена надійшло 23 скарги на дії/бездіяльність посадових осіб Держекоінспекції, які у переважній більшості стосувались порушень посадовими особами Держекоінспекції вимог чинного законодавства при проведенні планових та позапланових заходів дотримання вимог природоохоронного законодавства суб'єктами господарювання, а також під час процедури видачі/продовження дозвільних документів, пов'язаних із користуванням надрами. З метою усунення та мінімізації корупційних ризиків, які виникають при здійсненні посадовими особами Держекоінспекції планових та позапланових заходів дотримання вимог природоохоронного законодавства суб'єктами господарювання, Комісією передбачено вжиття комплексу заходів, які наведено у таблиці оцінених корупційних ризиків та заходів щодо їх усунення (додаток 3) під № 1. Також, Комісією встановлено, що відповідно до Положення

про Державну екологічну інспекцію України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2017 № 275, у Держекоінспекції відсутні повноваження щодо видачі/продовження дозвільних документів, пов'язаних із користуванням надрами, та відповідно вказані процедура Держекоінспекцією не здійснюються.

Відповідно до листа Європейської Бізнес Асоціації від 12.10.2021 № 887/2021/02 та обґрунтувань Національного агентства з питань запобігання корупції щодо відмови у погодженні (непогодженні) антикорупційної програми Державної екологічної інспекції України на 2021-2022 роки, у діяльності Держекоінспекції наявна низка вразливих до проявів корупції процесів, які можуть проявлятися під час здійснення своїх повноважень посадовими особами Держекоінспекції. Зокрема:

1) штучне створення умов для проведення позапланової перевірки додержання вимог природоохоронного законодавства посадовими особами Держекоінспекції з метою отримання неправомірної вигоди, у зв'язку із відсутністю чітких критеріїв для здійснення позапланових заходів на підставі звернення фізичних осіб;

2) здійснення перевірок дотримання встановленого режиму господарської діяльності у зонах санітарної охорони у зв'язку із відсутністю чітких норм щодо обладнання свердловини для використання води виключно при пожежогасінні, поливу зелених насаджень, тощо;

3) здійснення заходів державного контролю за додержанням вимог природоохоронного законодавства у зв'язку із відсутністю єдиного підходу до вимог встановленого показника ефективності роботи діючих газоочисних установок.

Комісією проаналізовано зазначені пропозиції та зазначається наступне:

1) Згідно з частиною першою статті 6 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» однією з підстав для здійснення позапланового заходу є звернення фізичної особи (фізичних осіб) про порушення, що спричинило шкоду її (їхнім) правам, законним інтересам, життю чи здоров'ю, навколишньому природному середовищу чи безпеці держави, з додаванням документів чи їх копій, що підтверджують такі порушення (за наявності).

Позаплановий захід у такому разі здійснюється територіальним органом державного нагляду (контролю) за наявністю погодження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у відповідній сфері державного нагляду (контролю), або відповідного державного колегіального органу.

Процедура подання територіальними та міжрегіональними територіальними органами на погодження до Державної екологічної інспекції України матеріалів щодо проведення позапланового заходу державного нагляду (контролю) на підставі звернення фізичної особи (фізичних осіб) про порушення, що спричинило шкоду її (їхнім) правам, законним інтересам, життю чи здоров'ю, навколишньому природному середовищу чи безпеці держави або надання вмотивованої відмови у погодженні визначена у Методичних рекомендаціях для подання територіальними та міжрегіональними територіальними органами на погодження до Державної екологічної інспекції України матеріалів щодо проведення позапланового заходу

державного нагляду (контролю) територіальними та міжрегіональними територіальними органами Державної екологічної інспекції України на підставі звернення фізичної особи (фізичних осіб) про порушення, що спричинило шкоду її (їхнім) правам, законним інтересам, життю чи здоров'ю, навколишньому природному середовищу чи безпеці держави, які затверджено наказом Державної екологічної інспекції України від 24.03.2020 № 83 (зі змінами, внесеними наказом Держекоінспекції від 21.07.2020 № 255).

2) Відповідно до пункту 6 статті 44 Водного кодексу України водокористувачі зобов'язані утримувати в належному стані зони санітарної охорони джерел питного та господарсько-побутового водопостачання.

До господарсько-побутових потреб належать: господарсько-питне водопостачання (централізоване та нецентралізоване) територій житлової забудови та громадських будівель міських промислових районів та сільськогосподарських районів: кондиціонування повітря в громадських та житлових будівлях; полив та миття територій населених пунктів (вулиць, площ, зелених насаджень), робота фонтанів тощо; полив посадок в міських та селищних теплицях і парниках; інші потреби (в тому числі гасіння пожеж, промивання водопровідних та каналізаційних мереж).

Постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 № 2024 затверджено правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів.

Зони санітарної охорони водних об'єктів водних об'єктів створюються на всіх господарсько-питних водопроводах незалежно від їх підпорядкованості або типу джерела водопостачання.

Залежно від типу джерела водопостачання (поверхневий, підземний), ступеня його захищеності і ризику мікробного та хімічного забруднення, особливостей санітарних, гідрогеологічних і гідрологічних умов, а також характеру забруднюючих речовин встановлюються межі зон санітарної охорони та їх окремих поясів.

Зони санітарної охорони поверхневих та підземних водних об'єктів входять до складу водоохоронних зон і поділяються на три пояси особливого режиму.

У разі порушення режиму господарської діяльності у водоохоронних зонах, згідно із статтею 110 Водного кодексу України, винні особи несуть відповідальність.

28.12.2019 набрав чинності наказ Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 26.11.2019 № 450 «Про затвердження Уніфікованої форми акта, складеного за результатом проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.12.2019 за № 1293/34264.

Питання щодо утримання в належному стані зони санітарної охорони джерел питного та господарсько-побутового водопостачання (поверхневі та підземні води) перевіряється посадовими особами Держекоінспекції відповідно до пункту 1.4., а питання щодо облаштування водозабірних споруд відповідно до затверджених проектів зон санітарної охорони водозаборів відповідно до пункту 6 додатку 2 до вищевказаного акта, складеного за результатами проведення планового (позап-